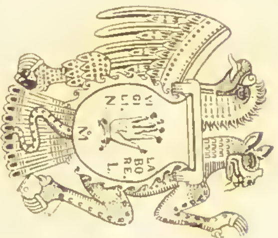
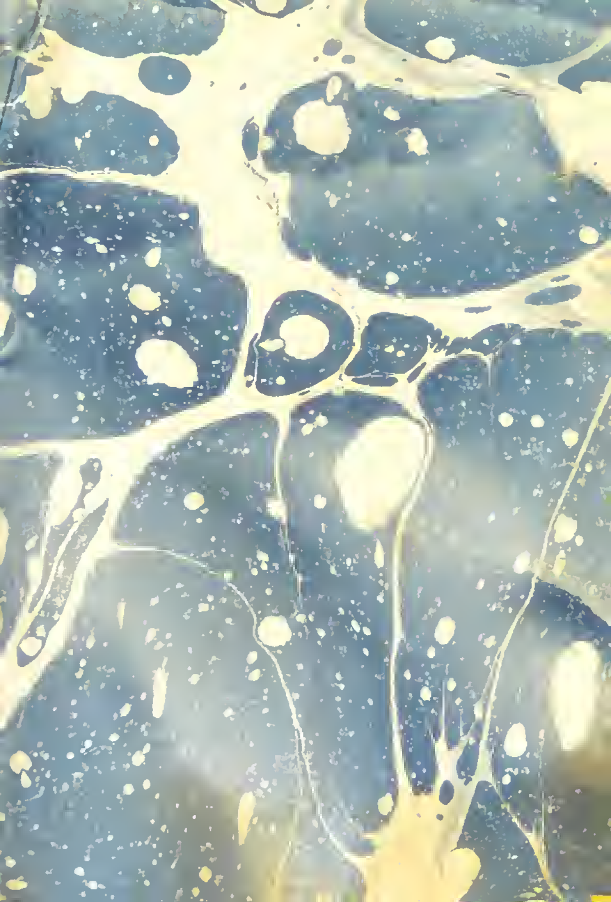

Se expende en MEXICO, librería de Ignacio Ju
lian, Portal de Agustinos núm. 4, letra B.

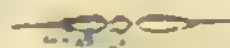
Hippocrates III

HIPPOCRATIS

APHORISMI.

EDITIO ULTIMA

MAXIMÉ CORRECTA.

VALENTIÆ:
IN TYPOGRAPHIA ILDEPHONSI MOMPIÉ.
1825.

Se hallará en su misma librería, calle nueva de San Fernando, núm. 64, junto al Mercado.

APHORISMORUM

HIPPOCRATIS

SECTIO I.

1. Vita brevis, ars longa, occasio præceps, experimentum periculosum, judicium difficile. Nec solum se ipsum præstare oportet opportuna facientem, sed et ægrum, et assidentes, et exteriora.

2. In perturbationibus ventris, et vomitibus spontaneis, si *qualia* oportet purgari, purgentur, confert, et leviter fe-

runt; sin minus, contra. Sic et vasorum inanitio, si *quidem* fiat, *qualiter* fieri debet, confert, et bene tolerant; sin minus, contra. Inspicere itaque oportet, et regionem, et tempus, et ætatem, et morbos, in quibus conveniat, aut non.

3. *Corpora* exercitatorum, qui summum bonitatis attingunt, *periculosa*, si in extremo constiterint: neque enim possunt in eodem statu permanere, neque quiescere; cum verò non quiescant, nec possint proficere in melius; reliquum est igitur, ut decidant in deterius. His de causis bonum habitum statim solvere

expedit, ut rursum corpus nutriri incipiat; neque compressiones ad extremum ducendæ; periculosum enim; sed qualis natura fuerit ejus, qui debet perferre, ad hoc ducere convenit. Sic et evacuationes, quæ ad extremum deducunt, periculosæ; et rursus refectiones, cum extremæ fuerint, periculosæ.

4. Victus tenuis, atque exquisitus, in morbis quidem longis, semper; in acutis vero, in quibus non convenit, periculosus. Et rursus, qui ad extremum devenit tenuitatis, gravis est: nam et repletiones, quæ ad extremum deveniunt, graves sunt.

5. In tenui victu ægri delinquunt, quo ſit, ut magis lædantur. Quicunque enim error committitur, major in hoc ſit, quam in paulo pleniori victu. Propterea etiam sanis periculosus existit valdè exquisitus victus, et constitutus, quoniam errores gravius ferunt. Ob hoc igitur tenuis victus, atque admodum exquisitus eo, qui sit paulo plenior, magis periculosus.

6. Extremis morbis extrema exquisitè remedia optima sunt.

7. Ubi morbus peracutus est, statim extremos habet labores, et extremè tenuis-

simo victu utendum est. Ubi vero non, sed pleniorem victum contingit adhibere, tantum cibi indulgendum est, quanto morbus extremis *remissior fuerit.*

8. Quando morbus in suo vigore constiterit, tum victu tenuissimo utendum est.

9. Conjectari autem oportet, an æger cum victu sufficiat perdurare, donec morbus consistat; et nunquid prius ille deficiat, nec possit cum victu perdurare, vel morbus ante deficiat, atque hebetescat.

10. Quibus igitur statim morbus consistit, his statim

tenuis victus adhibendus est: quibus vero posterius debet consistere, his, et in ipso consistendi tempore, et parum ante illud, cibus subtrahendus: prius vero uberius agendum, ut æger sufficiat.

11. In accessionibus abstinere oportet; nam cibum dare nocuum est; et quibus per circuitum fiunt accessiones, in ipsa accessione abstinere oportet.

12. Accessiones vero, et constitutiones morbi indicabunt, et anni tempora, et circuitum successiva incrementa, sive quotidiè, sive alternis diebus, sive per majora

intervalla fiant. Sed et ex his, quæ mox apparent, indicia sumuntur; quemadmodum in morbo laterali, si circa initia statim sputum appareat, morbum breviat: si vero postea appareat, producit. Et urinæ, et alvi excrementa, et sudores, et quæcunque apparuerint, vel bonam morborum judicationem, vel malam, vel breves, vel longos fore morbos ostendunt.

13. Senes facillimè jejunium ferunt: secundo loco, qui ætatem consistentem habent, minus adolescentes, omnium minimè pueri, præsertim qui inter ipsos sunt vividiores.

14. Qui crescunt plurimum habent calidi innati; plurimo igitur egent alimento, alioquin corpus absumitur. Senibus vero parum calidi innati inest; paucis propterea fomitibus egent, quia à multis extinguuntur. Hanc etiam ob causam febres senibus non similiter acutæ fiunt; frigidum enim eorum corpus.

15. Ventres hieme, et vere natura calidissimi sunt, et somni longissimi; quare per ea tempora alimenta copiosiora sunt exhibenda. Etenim tunc calor innatus plurimus est; unde et pluribus egent alimentis, indicio sunt ætates, et athletæ.

16. Victus humidus febricitantibus omnibus confert, maximè verò pueris, et aliis, qui tali victu uti consueverunt.

17. Et quibus semel, aut bis; et quibus plura ne, an pauciora, et *per partes* oporteat afferre, considerandum. Condonandum autem aliquid tempori, *et regioni*, et ætati, et consuetudini.

18. Æstate, et autumno cibos difficillimè ferunt, hieme facillimè: secundum locum ver habet.

19. His, qui per circuitus accessionem habent, nihil dare oportet, neque cogere,

sed subtrahere de cibis ante *judicationem.*

20. Quæ judicantur, et judicata sunt integrè, neque movere, neque novare aliquid, sive medicamentis, sive aliter irritando, sed sinere.

21. Quæ ducere oportet, quo maximè natura vergit, per loca conferentia, eo ducere.

22. Concocta *purgare*, atque movere; non cruda, *nec in principiis*, modo non turgeant; plurima vero non turgent.

23. Dejectiones non multitudine sunt æstimandæ; sed si dejiciantur, *qualiter oportet*, et ægri facilè tolerant. At-

que ubi usque ad animi defectionem expedit ducere, faciendum, si æger possit tolerare.

24. In acutis *morbis*, rarò, et in principiis medicinis purgantibus uti, et hoc cum præmeditatione faciendum.

25. Si *qualiter* oportet purgari, purgentur, confert, et facilè ferunt; si contra, difficulter.

SECTIO II.

1. In quo morbo somnus laborem facit, mortale; si vero juvat, non mortale.

2. Ubi somnus delirium sedat, bonum.

3. Somnus, atque vigilia, utraque si modum excesserint, malum.

4. Non satietas, non fames, neque aliud quidquam, quod modum *naturæ* excesserit, *bonum*.

5. Spontaneæ lassitudines morbos prænunciant.

6. Quicumque dolentes parte aliqua córporis omnino dolorem non sentiunt, his mens ægrotat.

7. Quæ longo tempore extenuantur corpora, lente reficere oportet; quæ verò brevi, breviter.

8. Si à morbo cibum assumens quis non corroboratur,

pluri alimento corpus uti significatur; quod si non assumenti cibum hoc accidat, scire oportet, quod indiget evacuatione.

9. Corpora cum quispiam purgare voluerit, oportet fluida facere.

10. *Impura* corpora quanto plus nutries, tanto magis lædes.

11. Facilius est *refici* potu, quam cibis.

12. Quæ relinquuntur in morbis *post judizationem*, recidivas facere consueverunt.

13. Quibuscumque crisis, id est judicatio, fit, his nox gravis ante accessionem; quæ

verò subsequitur, magna ex parte levior existit.

14. In profluviis alvi mutationes excrementorum juvant, nisi ad mala mutatio fiat.

15. Ubi fauces ægrotant, aut tubercula nascuntur in corpore, excretiones inspicere oportet. Nam si biliosæ fuerint, corpus una ægrotat; si verò similes sanis, tutum est corpus nutrire.

16. Ubi fames, laborandum non est.

17. Ubi cibus præter naturam plus ingestus est, hic morbum facit; ostendit autem sanatio.

18. Eorum, quæ universim, et velociter nutriunt, veloces quoque fiunt excretiones.

19. Acutorum morborum non omninò sunt certæ prænuntiationes, aut salutis, aut mortis.

20. Quibus juvenibus adhuc alvus humecta est, his senescentibus exsiccatur: quibus verò juvenibus adhuc alvus sicca est, his senescentibus humectatur.

21. Famem thorexis, id est vini *meracioris* potio, solvit.

22. Quicumque morbi ex repletione fiunt, curat eva-

cuatio; et quicumque ex evacuatione, repletio; et aliorum contrarietas.

23. Acuti morbi in quatuordecim diebus judicantur.

24. Septenorum quartus est index. Alterius septimanæ octavus principium. Est autem et undecimus contemplabilis; ipse enim quartus est alterius septimanæ. Rursus verò et decimus septimus contemplabilis; ipse siquidem quartus est à quarto decimo, septimus verò ab undecimo.

25. Æstivæ quartanæ magnâ ex parte breves; autumnales longè, et maximè, quæ hiemem attingunt.

26. Febrem convulsioni supervenire melius est, quam febri convulsionem.

27. His,, qui non ex ratione leviùs se habent, non oportet fidere, neque multùm formidare mala, quæ præter rationem eveniunt, plurima enim talia stabilia non sunt, neque multum durare, et permanere consueverunt.

28. Febricitantium non omninò leviter, permanere corpus, et nihil minui; vel etiam plus quam ratio postulat, contabescere, malum. *Illud* enim morbi longitudinem, hoc verò *ægri* imbecillitatem significat.

29. Quum morbi inchoant, si quid movendum videtur, move; quum verò consistunt, ac vigent, melius est quietem habere.

30. Circa initia, et fines *morborum*, omnia imbecilliora; quum verò consistunt, fortiora.

31. Ejus, qui ex ægritudine bene cibatur, nihil proficere corpus, malum.

32. Omnes ferè, qui malè se habent, circa initia bene cibati, nec quidquam, proficientes, circa finem rursus cibum non appetunt: qui verò circa initia cibum prorsus non appetunt, postea be-

ne appetentes, ii meliùs evadunt.

33. In quovis morbo mente constare, et bene se habere ad ea, quæ offeruntur, bonum: contra verò se habere, malum.

34. In morbis minùs periclitantur, quorum naturæ, aut ætati, aut habitui, aut tempori magis congruit morbus, quam quibus secundum nihil istorum congruit.

35. In quovis morbo partes ad umbilicum, et imum ventrem attinentes crassitudinem habere melius est; multum verò extenuari, ac contabescere, pravum. Sed et hoc

quòque ad inferiores purgationes, periculosum.

36. Qui salubritatem corporis habent, per medicamenta evacuati citò exolvuntur, et qui pravo utuntur cibo.

37. Qui bene se habent corpore, difficulter ferunt *purgationes*.

38. Parùm deterior potus, aut cibus, suavior autem, melioribus quidem, sed minùs suavibus est præferendus.

39. Seniores juvenibus, *ut* plurimùm ægrotant, minus; qui verò morbi ipsis accidunt longi, maximâ ex

parte comitantur ad mortem.

40. Raucedines, et gravedines in valde senibus coctionem non admittunt.

41. Qui frequenter, ac fortiter absque causâ manifestâ exsolvuntur, de repente moriuntur.

42. Solvere *apoplexiam* fortem, impossibile *est*; debilem verò non facile.

43. Strangulati, et dissoluti, nondum *tamen* mortui, non referuntur, quibus spuma circa os fuerit.

44. Qui natura admodùm crassi sunt, citiùs intereunt, quam qui graciles.

45. Quicumque juvenes

morbo comitiali laborant, mutatione maximè ætatis, et temporum, et locorum, et victuum quoque liberantur.

46. Duobus doloribus simul, *non tamen* eundem locum, infestantibus, vehementior alterum obscurat.

47. Dum pus conficitur, dolores, ac febres accidunt magis, quàm jam confecto.

48. In omni corporis motu, ubi laborare cœperit, quies statim lassitudinem aufert.

49. Qui consueti *sunt* solitos labores ferre, etsi fuerint imbecilles, et senes, non con-

suetis fortibus, atque juvenibus faciliùs ferunt.

50. Quæ ex longo tempore consueta sunt, etsi deteriora sunt, insuetis minus molestare solent. Oportet igitur *quoque* ad insueta permutari.

51. Plurimùm, atque repente evacuare, vel replere, vel calefacere, vel refrigerare, sive quovis alio modo corpus movere, periculosum; quoniam omne *nimium* est naturæ inimicum. Sed quod paulatim fit, tutum est, tum alias, tum quum ab altero ad alterum transitus fit.

52. Omnia secundum rationem facienti, si non *succe-*

dant secundum rationem, non est transeundum ad aliud; stante eo, quod à principio visum est.

53. Quicumque alvos humidas habent, siquidem juvenes fuerint, meliùs *degunt* his, qui siccas habent. Ad senectam verò deterius *degunt*; nam senescentibus magnâ ex parte *exsiccantur*.

54. *Proceritas* corporis juventæ quidem, nec indecens, neque illiberalis: senectæ vero inutilis, et deterior *brevitate*.

SECTIO III.

1. Mutationes temporum potissimum pariunt morbos, et in quibusdam temporibus magnæ mutationes aut frigoris, aut caloris; et alia pro ratione eodem modo.

2. Naturarum, hæ quidem ad æstatem, hæ verò ad hiemem benè, malevè se habent.

3. Morbi quoque alii ad alia bene, malevè se habent; et quædam ætates ad tempora, et loca, et victus genera.

4. In temporibus, quando eâdem die modo calor, modo frigus fit, autumnales

morbos expectare oportet.

5. Austri auditum hebetantes, caliginosi, caput gravantes, pigri, dissolventes. Quando hujuscemodi tempestas prævaluerit, talia in morbis patiuntur. At si aquilonia fuerit, tusses, *faucium asperitates*, alvi duræ, difficultates, urinæ horrores, *laterum* dolores, et pectoris *fiunt*. Quando hæc tempestas prævaluerit, talia in morbis expectare oportet.

6. Quando æstas fit veri similis, sudores in febribus multos expectare oportet.

7. In siccitatibus febres acutæ fiunt: et si annus mag-

nâ ex parte talis fuerit, quanem fecerit constitutionem, tales plurimum morbos oportet expectare.

8. In constantibus temporibus, quum tempestivè tempestiva redduntur, morbi constantes, et boni judicii fiunt: in inconstantibus autem inconstantes, et mali judicii.

9. Autumno morbi acutissimi, atque exitiales maximâ ex parte. Ver verò saluberrimum, et minimè exitiale.

10. Autumnus tabidis malus.

11. De temporibus, siquidem hiems sicca, et aquilonia fuerit, ver verò pluviosum, et

australe ; necesse est æstate febres acutas, et *ophthalmias*, et *dysenterias fieri* ; præcipuè vero mulieribus, et viris, qui naturâ sunt humidiores.

12. Si vero hiems australis, et pluviosa, et serena fuerit, ver autem siccum et aquilonium, mulieres, quibus partus ad ver inest, ex quâcunque occasione abortiunt. Quæ vero pariunt, imbecilles, et morbidos infantes pariunt: quare, vel statim intereunt, vel tenues, et valetudinarii vivunt. Ceteris vero mortalibus *dysenteriæ*, et *ophthalmiæ* siccæ fiunt. *Senibus* autem destillationes, quæ citò interiment.

13. Si verò æstas sicca fuerit, et aquilonia, autumnus verò pluviosus, et australis, dolores capitis ad hiemem fiunt, et tusses, raucedines, atque gravedines; quibusdam autem et tabes.

14. Si verò aquilonius *sit*, et siccus, his qui naturam habent humidiorem, et mulieribus, conferet; reliquis autem erunt *ophthalmiæ* siccæ, et febres acutæ, et gravedines, nonnullis verò et atræ biles.

15. Ex anni autem constitutionibus, quod in totum dixerim, siccitates imbribus sunt salubrioribus, et minùs mortiferæ.

16. Morbi in pluviarum multitudine magnâ ex parte fiunt, febres longa, alvi profluvia, putredines, morbi comitiales, *apoplexiæ*, et anginæ. In *squaloribus* autem *morbi tabifici*, *ophthalmiæ*, articulorum dolores, stillicidia urinæ, et dysenteriæ.
17. Quotidianæ autem constitutiones aquiloniæ quidem corpora densant, compingunt, et bene mobilia, coloratiora, meliùs audientia faciunt, alvos exsiccant, oculos mordent, et, si pectus dòlor aliquis obsederit, dolorem augent. Austrinæ dissolvunt corpora, et humectant, auditum

obtundunt, *caput* aggravant, vertigines faciunt, oculis, atque corporibus difficilem motum præstant, et alvos humectant.

18. Per tempora anni, verè quidem, et primâ æstate pueri, et qui hos sequuntur ætate, optimè degunt, et sani sunt maximè. Æstate verò, et autumno usque ad aliquid senes: *reliquo autumno*, et hieme qui mediam ætatem habent.

19. Morbi omnes quidem in omnibus *anni* temporibus fiunt; quidam verò magis in quibusdam ipsorum, et fiunt, et *exacerbantur*.

20. Vere etenim furores, et *melancholiæ*, et morbi comitiales, et profluvia sanguinis, et anginæ, et gravedines, et raucedines, et lepræ, et tusses, et impetigines, et vitiligines, et pustulæ ulcerosæ plurimæ, et tubercula, et articulorum dolores.

21. Æstate autem nonnulli horum, et febres continuæ, et ardentes, et tertianæ, et quartanæ, et vomitus, et alvi profluvia, et *ophthalmiæ*, et aurium dolores, et oris ulcerationes, genitalium putredines, et *sudationes*.

22. Autumno vero, et plurimi vel æstivi morbi fiunt,

et febres quartanæ, et erraticæ, et lienes, *hydropes*, et tabes, et stillicidia urinæ, et *dysenteriæ*, et *lienteriæ*, et coxendicum dolores, et anginæ, et *asthmata*, ilei, morbi comitiales, furores, *melancholiæ.*

23. Hieme vero *pleuritides*, et *peripneumoniæ*, *lethargi*, gravedines, raucedines, tusses, dolores pectoris, et laterum, atque lumborum, capitis dolores, vertigines, et apoplexiæ.

24. In ætatibus autem talia contingunt; parvis, et nuper natis puerulis oris ulcera, quæ aphthæ vocantur, vomi-

tus, tusses, vigiliæ, pavores, umbilici inflammationes, aurium humiditates.

25. In progressu verò, quum jam dentire incipiunt, gingivarum prurigines, febres, convulsiones, alvi profluvia, et maximè quum caninos edunt dentes, et his præsertim pueris, qui crassissimi sunt, et alvos duras habent.

26. Quum verò jam magis adoleverint, *inflammationes tonsillarum*, et *vertebrarum*, quæ in occipitio sunt, *luxationes* ad interiora, asthmata, calculi, lumbrici rotundi, ascarides, verrucæ *pensiles*, *satyriasmi*, strumæ, et alia tu-

bercula ; sed præcipuè antedicta.

27. Grandioribus autem, et jam accedentibus ad pubertatem, plurima ex his, et febres diuturnæ magis, et ex naribus profluvia sanguinis.

28. Plurimæ autem passiones puerulis judicantur, nonnullæ quidem in quadraginta diebus, nonnullæ in septem mensibus, nonnullæ verò in annis septem, quædam verò jam ad *pubertatem* accedentibus : quæ verò permanserint, nec in pubertate finierint puerulis, aut feminis, quum menstrua erumpunt, consenescere consueverunt.

29. Adolescentibus autem sanguinis spultiones, tabes, febres acutæ, morbus comitialis, et alii, sed præcipuè antedicti.

30. Ultra hanc ætatem *asthmata*, *pleuritides*, pulmonum inflammationes, lethargi, phrenitides, *febres ardentes*, diuturna *alvi* profluvia, choleræ, *dysenteriæ*, *lienteriæ*, hæmorrhoides.

31. Senibus spirandi difficultates, destillationes cum tusse, urinæ stillicidia, et difficultates, articulorum dolores, renum passiones, vertigines, apoplexiæ, mali habitus, pruritus totius corporis, vigiliæ,

alvi, oculorum, et narium humiditates, visus obtusus, glaucedines, auditus graves.

SECTIO IV.

1. Utero gerentes sunt *purgandæ*, si materia turget, quarto mense, et usque ad septimum, sed has minus. Juniora autem, et seniora vereri oportet.

2. In *purgationibus* talia educere è corpore, qualia et sponte prodeuntia, utilia; quæ verò contrario modo prodeunt, cohibere oportet.

3. Si qualia oportet purgari, purgentur „confert, et leviter

,,ferunt, contraria verò gra-
,,viter.

4. *Purgare* æstate superiores magis *ventres*, hieme verò inferiores.

5. Sub cane, et ante canem, difficiles sunt *purgationes*.

6. Graciles, et facile vomentes, purgare superius, caventes hiemem.

7. Vementes verò difficulter, et mediocriter carnosos; per inferiora, caventes æstatem.

8. Tabidos verò, caventes ad superiores purgationes.

9. Melancholicos pleniùs inferiores; eadem ratione contraria apponentes.

10. *Purgandum* in valdè acutis, si materia turget, eâdem die; tardare enim in talibus malum est.

11. Quibus tormina, et circa umbilicum *cruciatus*, et lumborum dolor, qui neque à medicamento, neque aliter solvitur, in *siccum hydropa* firmatur.

12. Quorum alvi *lienteria* laborant, hiberno tempore supra purgare, malum.

13. Ad elleborum, qui non facilè supra purgantur, eorum corpora ante potionem pluri cibo, atque quiete humectanda sunt.

14. Quum biberit quis elleborum, ad *motionem* qui-

dem *corporis* ducere magis *expedit*; ad *somnum* vero, atque quietem, minus. Indicat autem navigatio turbari motione corpus.

15. Quum volueris magis ducere elleborum, move corpus; quum vero sistere, somnum facito, et non moveto.

16. Carnes sanas habentibus elleborus periculosus; facit enim convulsionem.

17. Si quis febrem non habens abstineat à cibo. cordis morsum, *atque tenebricosam* vertiginem patiatur, et oris amaritudinem sentiat; purgatione indigere per superiora significat.

18. Supra præcordia dolores, purgatione indigere per superiora significant; quicumque verò inferiora molestant, per inferiora.

19. Qui medicamentis purgati non sitiunt, non quiescunt, prius quàm sitiant.

20. Non febricitantibus si tormina acciderit, et genuum gravitas, et lumborum dolor, purgari inferius oportere significatur.

21. Dejectiones nigræ, qualis est sanguis niger, sponte venientes, sive cum febre, sive sine febre pessimæ; et quanto colores magis pravi fuerint plures, *eo* pejùs: cum

medicamento verò, meliùs; et quanto colores plures, *eo minus malum.*

22. Morbis quibus libet incipientibus, si atra bilis vel supra, vel infra exierit, lethale.

23. Quibuscumque ex morbis acutis, aut diuturnis, vel ex vulneribus, sive quovis alio modo extenuatis, nigra bilis, sive úti sanguis niger, desubter exierit, postridie moriuntur.

24. *Dysenteria*, si ab atra bile incœperit, lethalis est.

25. Sanguis quidem supra, qualiscunque fuerit, ma-

lus ; infra autem, *niger si dejiciatur*, bonus est.

26. A *dysenteria* habito si veluti carunculæ exeant, lethale est.

27. Quibus in febribus sanguinis fluxerit multitudo, quâcumque ex parte *fluxerit*, quum reficiuntur, alvi his humectantur.

28. Quibus biliosæ *sunt* dejectiones, *iis* superveniente surditate cessant ; et quibus *est* surditas, supervenientibus biliosis dejectionibus, cessant.

29. Quibus in febribus sexto die rigores fiunt, difficile judicium se [uitur.

30 Quibuscumque acces-

siones fiunt, quacumque horâ febris dimiserit, si eadem cras occupaverit, judicium habent difficile.

31. Lassitudinem habentibus in febribus in articulos, et circa maxillas potissimum abscessus fiunt.

32. Quibuscumque *convalescentibus* ex morbis *pars aliqua laboraverit*, hic fiunt abscessus.

33. Sed et si ante morbum aliqua parte *doluerint*, hic morbus firmatur.

38. Si à febre habito, tumore non existente in faucibus strangulatio repente supervenerit, lethale.

35. Si á febre detento collum pervertitur, et vix potest devorare, sine ullo tumore, lethale est.

36. Sudores febricitanti si incœperint, boni, et tertio die, et quinto, et septimo, et nono, et undecimo, et quartodecimo, et septimodecimo, et vigesimo, et vigesimo septimo, et trigesimo quarto; hi enim sudores judicant morbos. Qui verò non ita fiunt, laborem significant, *aut* morbi longitudinem, *aut* recidivam.

37. Frigidi sudores cum acuta quidem febre mortem; cum mitiori autem longitu-

dinem morbi significat.

38. Quâ parte corporis sudor est, ibi significat morbum.

39. Et quâ parte corporis calor, aut frigus, ibi morbus.

40. Et ubi in toto corpore mutationes *accidunt*, *ut* si corpus refrigeretur, *et* rursus calefiat, vel color alter ex altero fiat, longitudinem morbi significat.

41. Sudor multus ex somno factus absque causâ manifestâ, corpus uti pluri cibo, significat : si verò cibum non accipienti hoc accidat, scire oportet quod evacuatione indiget.

42. Sudor multus calidus, vel frigidus, *semper* fluens, frigidus *majorem*, calidus *minorem* significat morbum.

43. Febres quæcumque, non intermittentes, tertiâ die fortiores fiunt, magis periculosæ. Quocumque autem modo intermiserint, periculum abesse significatur.

44. Quibus febres longæ, iis tubercula, vel labores in articulis fiunt.

45. Quibus tubercula, vel in articulis labores fiunt, hi, pluribus utuntur cibis.

46. Si rigor incidat, febre non deficiente, ægro jam debili, lethale est.

47. Excretiones in febribus non intermittentibus lividæ, cruentæ, fœtidæ, et biliosæ, omnes malæ: et si bene exeunt, bonæ. *Sed eadem quoque est eorum, quæ per alvum, et urinas excernuntur, ratio. Si quid vero, quod non juvet*, per hæc loca excernatur, malum.

48. In febribus non intermittentibus, si *exterioribus frigidis, interiores partes urantur, et sitim habeat*, lethale est.

49. In febre non intermittente, si labrum, vel oculus, vel nasus, vel supercilium pervertatur, vel non videat,

vel non audiat, jam debili existente corpore, quidquid hòrum evenerit, mors proxima est.

50. Ubi in febre non intermittente difficultas spirandi, et delirium acciderit, lethale.

51. In febribus abscessus, qui ad primas judicationes non *solvuntur*, longitudinem morbi significant.

52. Quicumque in febribus, vel in aliis morbis sponte illacrimant, nihil absurdum; qui verò non sponte, absurdus.

53. Quibus circa dentes in febribus quidam lentores nascuntur, his fortes fiunt febres.

54. Quibus plurimum siccæ tusses leviter irritantes in fe-

bribus ardentibus fiunt, non multùm siti infestantur.

55. Ex *bubonibus* febres omnes malæ, præter *ephemeras*.

56. Febricitanti sudor superveniens, febre non deficiente, malum: prorogatur enim morbus, et multam significat humiditatem.

57. Qui à *distêntione*, aut *rigore* nervorum tenetur, febre superveniente liberatur.

58. A febre ardente *detento*, rigore superveniente, solutio.

59. Tertiana exquisita septenis circuitibus, quod longissimum est, judicatur.

60. Quibus in ſebribus aures obsurduerunt, sanguis ex naribus ſluens, aut alvus turbata solvit morbum.

61. Febricitantem nisi diebus imparibus febris reliquerit, solet recidivare.

62. Quibus in febribus morbus regius ante diem septimum accidit, malum.

63. Quibus in ſebribus quotidie rigores fiunt, quotidie febres solvuntur.

64. Quibus in ſebribus morbus regius septimo, vel nono, vel undecimo, vel quartodecimo supervenerit, bonum, nisi dextrum *hypochondrium* obduruerit. Si verò non, non bonum.

65. In febribus circa ventriculum et fortis æstus, et cordis morsus, vel dolor, malum.

66. In acutis febribus convulsiones, et circa viscera dolores fortes, malum.

67. In febribus *per somnum* timores, vel convulsiones, malum.

68. In febribus spiritus offendens malum; convulsionem enim significat.

69. Quibus urinæ sunt crassæ, grumosæ, paucæ, non sine febre, si *ab his tenues, et copiosæ reddantur*, juvant; præcipuè verò tales veniunt, quibus ab initio, vel brevi *sedimentum* inest.

70. Quibus urinæ perturbatæ, quales sunt jumentorum, his dolor capitis vel adest, vel aderit.

71. Quibus septimâ *dię futura crisis est*; his nubeculam habet quartâ die urinâ *subrubram*, et aliâ ex ratione.

72. Quibus urinæ albæ, et perspicuæ, malæ, præsertim si in *phreniticis* appareant.

73. Quibus *hypocondria*, elevata murmurant, lumborum dolore superveniente, his alvi humectantur, nisi flatus erumpant, aut urinæ multi u lo proveniat; hæc verò in febribus *accidunt*.

74. Quibus speratur abs-

cessum futurum ad articulos, liberat ab abscessu urina multa, crassa et alba, facta, qualis in laboriosis febribus quarto die quibusdam incipit fieri. Si verò etiam ex naribus fluxerit sanguis, brevi admodum solutio fit.

75. Si sanguinem, et pus mingat, renum aut vesicæ exulcerationem significat.

76. Quibus in urinâ crassâ existente, carunculæ parvæ, ac veluti capilli unà exeunt, his à renibus excernitur.

77. Quibus in urinâ crassâ, furfurea quædam simul exeunt, his vesica scabiè laborat.

78. Quicumque sponte san-

guinem mingunt, his *in* renibus venulam ruptam significatur.

79. Quibus in urinis renosa *subsidunt*, his vesica laborat calculo.

80. Si sanguinem *mingat*, *et* grumos, *et* stillicidium urinæ *habeat*, et dolor in imum incidat ventrem, et *interfeminium*, circa vesicam *morbus* est.

81. Si sanguinem, aut pus *mingat*, aut squamulas, et gravis odor adsit, vesicæ exulcerationem significat.

82. Quibus in urinariâ fistulâ tubercula nascuntur, iis suppuratione factâ, et eruptione, solutio.

83. Mictio noctu plurimâ

factâ parvam significat dejectionem.

SECTIO V.

1. Convulsio ex elleboro lethalis est.

2. Convulsio ex vulnere lethalis est.

3. Ubi sanguis plurimus fluxerit, convulsio, aut singultus superveniens, malum.

4. Ex *immodica* purgatione convulsio, aut singultus superveniens, malum.

5. Si ebriùs quispiam repente obmutuerir, convulsus moritur, nisi febre corripiatur, aut ubi ad horam pervenerit,

quâ solvuntur crapulæ, vocem recuperet.

6. Quicunque *nervorum rigore* corripiuntur, in quatuor diebus pereunt; si verò has effugerint, sani fiunt.

7. Quibuscunque morbi comitiales fiunt ante pubertatem, *in pubertate*, mutationem accipiunt; quicunque autem vigesimo quinto, *plerumque* commoriuntur.

8. Quicunque *pleuritide* laborantes in quatuordecim diebus non repurgantur, hi ad suppurationem vertuntur.

9. Tabes fiunt maximè ætatibus à decimo octavo usque ad trigesimum quintum *annum*.

10. Quicunque ab anginâ liberantur, his *si morbus* ad pulmones vertitur, in septem diebus pereunt ; si verò has effugerint , suppurantur.

11. Qui tabe molestantur, si sputum quod extussiunt grave olet injectum carbonibus, et capilli è capite defluunt, lethale.

12. Quibuscunque tabe laborantibus capilli à capite defluunt , hi alvi profluvio superveniente moriuntur.

13. Quicunque spumosum sanguinem exspuunt, his è pulmone eductio fit.

14. A tabe detento profluvium alvi superveniens, lethale.

15. Quicunque ex *pleuritide* suppurantur, si in quadraginta diebus purgantur à die, quâ fit ruptio, liberantur: si verò non ad tabem transeunt.

16. Calidum, ubi quis sæpiùs eo utatur, hæc mala affert; carnium effœminationem, nervorum incontinentiam, mentis torporem, profluvia sanguinis, animi *defectiones ad quæ quidem mors sequitur.*

17. Frigidum autem convulsiones, distensiones livores, rigores febriles *efficit.*

18. Frigidum inimicum ossibus, dentibus, nervis, cerebro, spinali medullæ; calidum verò utile.

19. Quæcumque refrigorata sunt excalefacere oportet, exceptis *iis*, *è* quibus sanguis fluit; aut fluxurus est.

20. Ulceribus frigidum quidem mordax; cutem obdurat, dolorem insuperabilem facit, *livores* obducit, rigores febriles, convulsiones, distensiones *efficit*.

21. Est autem ubi in distensione sine ulceratione, juvene bene carnoso, æstate media, frigidæ aquæ multa perfusio calorem revocat; calor autem hæc solvit.

22. Calidum *suppurationem movens*, non *tamen* in omni ulcere, magnum *est* ad secu-

ritatem indicium; cutem mollit, extenuat, dolorem sedat, rigores, convulsiones, et distensiones mitigat, et ex his, quæ ad caput attinent, ejus solvit gravitatem. Plurimùm autem confert ossium fracturis, sed nudis præcipuè, eorumque maximè, qui in capite ulcera habent; et quæcumque à frigore moriuntur, vel ulcerantur, *herpetibus denique excedentibus*, sedi, pudendis, utero, vesicæ; his calidum amicum et judicans, frigidum inimicum, et perimens.

23. In his frigido utendum, unde fluit sanguis, aut flu-

xurus est, non ad ipsa, sed circa ipsa unde influit: et quæcumque inflammationes, vel *ardores* ad rubrum, vel subcruentum sanguine recenti tendunt; nam veteribus nigredinem affert. Erysipelas etiam non ulceratum juvat; nam exulceratum lædit.

24. Frigida, qualis nix, et glacies, pectori inimica, tusses movent, et sanguinem, et destillationes.

25. Tumores articulorum, atque dolores absque ulcere, et podagricos quòque, atque convulsa; horum plurima frigida aqua large affusa levat,

et extenuat, solvitque dolorem, nam modicus torpor dolorem solvit.

26. Aqua quæ cito calet, et cito refrigeratur, levissima est.

27. Qui noctu bibere appetunt, his admodum sitientibus, si superdormierint, bonum.

28. Suffitus aromatum muliebria *educit*; sæpius verò et ad alia utilis esset, nisi capitis faceret gravitatem.

29. Gravidas purgare turgente materia à quarto mense usque ad septimum; minus verò has. Recentiores autem, et seniores vereri oportet.

30. Mulierem utero geren-

tem capi ab aliquo morbo acuto, lethale est.

31. Mulier utero gerens, sanguine misso ex venâ, abortit; et magis, si fœtus sit major.

32. Mulieri sanguinem evomenti, menstruis erumpentibus solutio *fit*.

33. Mulieri menstruis deficientibus, sanguis è naribu fluens, bonum.

34. Mulieri utero gerenti s alvus plurimùm profluat, periculum est, ne abortiat.

35. Mulieri, quæ *morbis* uteris molestatur, aut difficulter parit, superveniens sternutatio, bonum.

36. Mulieri menses decolores, nec per idem semper tempus venientes, purgationem indicant esse necessariam.

37. Mulieri utero gerenti, si mammæ graciles repente fiant, abortit.

38. Mulieri utero gerenti, si altera mamma gracilis fiat, geminos habenti, alterum abortit; et si quidem mamma dextera gracilis fiat, marem; si verò sinistra, feminam.

39. Si mulier, quæ neque gravida est, neque *recens* peperit, lac habet, huic menstrua defecerunt.

40. Quibuscunque mulieribus ad mammas sanguis col-

ligitur, furorem significat.

41. Si velis noscere, an conceperit mulier, quum dormitura est, ei aquam mulsam potandam da; et si alvi tormina patietur, concepit, sin minus, non concepit.

42. Mulier, si marem concepit, bene colorata est; si verò feminam, malè colorata.

43. Si mulieris gravidæ in utero sit erysipelas, lethale.

44. Quæcunque præter naturam tenues existentes utero gerunt, abortiunt, priusquam crassescant.

45. Quæcunque *vero* mediocriter *corpulentæ* abortiunt secundo, aut tertio mense si-

ne occasione manifesta, his acetabula uteri plena mucoris sunt; et non possunt ex pondere fœtum continere, sed disrumpuntur.

46. Quæcumque præter naturam crassæ non concipiunt utero, his omentum os uteri comprimit; et prius quam extenuentur, non concipiunt.

47. Si, *qua parte* uterus *coxæ adjacet*, suppuratur, necesse est linamentum fieri.

48. Fœtus, mares quidem in dexteris, fœminæ verò in sinistris magis *gestantur*.

49. Ut secunda prócidat, sternutatorio apposito, et nares apprehendito, et os.

50. Mulieri si velis menstrua cohibere, cucurbitulam quam maximam ad mammas appone.

51. Quæ utero gerunt, his uteri os comprimitur.

52. Mulieri utero gerenti, si lac multum è mammis effluat, fœtum imbecillem significat: si verò mammæ solidæ fuerint, fœtum significant saniorem.

53. Quæ corrupturæ sunt fœtus, his mammæ extenuantur: si verò *contra* duræ fiant, dolor aut mammas, aut coxas, aut oculos, aut genua infestabit, et non corrumpent.

54. Quibus os uteri du-

rum est, his uteri os comprimi est necessarium.

55. Quæcunque utero gerentes à febribus corripiuntur, et fortiter calefiunt, sine occasione manifestâ, difficulter pariunt, et cum periculo; aut abortu facientes periclitantur.

56. Ex fluxu muliebri si convulsio, *aut* animi defectus advenerit, malum.

57. Si menstrua plura fiant, accidunt morbi; et si *subsistant*, ex utero morbi contingunt.

58. Recto intestino, aut utero inflammationem patienti, urinæ stillicidium accidit, et renibus purulentis urinæ ad-

venit stillicidium : *hepati autem inflammationem patienti, singultus advenit.*

59. Si mulier non concepit, scire autem velis, *num* conceptura sit, pannis *undique* circumtectam desubter suffias, et si odor videatur per corpus ire ad nares, et os; scito, quod ipsa non ex se ipsa sterilis est.

60. Si mulieri utero gerenti purgationes eant, impossibile est fœtum esse sanum.

61. Si mulieri cessent purgationes, neque febris, neque rigor superveniat, et fastidia incidant, judica ipsam in utero habere.

62. Quæcunque frigidos, et *spissos* uteros habent, non concipiunt : et quæcunque præhumidos uteros habent, non concipiunt ; extinguitur enim in eis genitura : et quæcumque siccos magis, et adurentes, nam ex defectu alimenti corrumpitur semen. Quæcumque verò ex utrisque medioerem habent temperaturam, hæ fecundæ sunt.

63. Similiter autem et in maribus ; aut enim propter corporis raritatem spiritus extra fertur, ut semen non trasmittatur ad os ; vel propter spissitudinem humor non exit foras ; vel propter frigidita-

tem non exit foras; vel propter frigiditatem non concalescit, ita ut ad hunc colligatur locum; vel propter caliditatem hoc idem accidit.

64. Lac dare caput dolentibus malum; malum verò et febricitantibus, et quibus *hypochondria* suspensa murmurant, et siticulosis, malum autem et quibus in febribus acutis biliosæ sunt dejectiones, et quibus sanguinis multi dejectio facta est. Convenit autem et tabidis dare qui non valde multùm febricitant, et in febribus longis, et parvis, si nullum ex supradictis signis affuerit, et præter rationem consumptis.

65. Quibus tumores in ulceribus apparent, non *admodum* convelluntur, neque insaniunt. Verum his evanescentibus derepente, *quibus fuerunt* à tergo, convulsiones, et *rigores nervorum* fiunt; quibus *verò* ante, insania, vel dolor lateris acutus vel suppuratio, vel *dysenteria*, si tumores sunt rubicundi.

66. Si in vulneribus fortibus, et pravis, tumor non appareat, ingens malum.

67. Molles *tumores*, boni: crudi vero, mali.

68. Dolenti partem capitis posteriorem in fronte recta vena incisa prodest.

69. Rigores incipiunt mulieribus quidem ex lumbis magis, et per dorsum *perveniunt* ad caput. Sed et viris parte corporis posteriore magis, quam anteriore, veluti *ex femoribus, et cubitis. Indicio est cutis raritas, quam ipsam pilus ostendit.*

70. A quartanis capti, non admodum à convulsionibus capiuntur. Si verò prius capiantur, et quartana supervenerit, liberantur.

71. Quibus *cutis circumtenditur arida, et sicca,* sine sudore moriuntur; quibus verò *laxa,* et *rara,* cum sudore moriuntur.

72. Qui regio morbo laborant, non multùm ventosi sunt.

SECTIO VI.

1. In longis *lienteriis*, si ructus acidus fiat, qui priùs non erat, signum bonum.

2. Quibus nares natura humidiores, et genitura humidior, minus integra sanitate fruuntur: quibus verò contraria, salubriùs degunt.

3. In longis *dysenteriis* inediæ ex fastidio, malum; et cum febre, pejus.

4. Ulcera circum glabra prava sunt.

5. Dolores, qui sunt in la-

teribus, in pectore, atque aliis partibus, *num* multum differant, perdiscendum.

6. Renum, et vesicæ vitia in senioribus difficulter sanantur.

7. Dolores ventris sublimes, leviores; qui verò non sublimes, fortiores.

8. *Hydrope* laborantibus ulcera in corpore facta, difficulter sanantur.

9. Latæ pustulæ non admodum pruriunt.

10. Caput dolenti, et circumdolenti, pus, vel aqua, vel sanguis effluens per nares, aut os, aut aures, morbus solvit.

11. Atrâ bile vexatis, et renum passionibus, hæmorrhoides supervenientes, bonum.

12. A diuturnis sanato hæmorrhoidibus, si una *quæpiam* non servatur, periculum est *hydropem*, vel tabem advenire.

13. A singultu *detentu*, sternutatio superveniens liberat.

14. Ab *hydrope detento*, si aqua à venis in ventrem defluxerit, solvitur morbus.

15. A longo alvi prostuvio *detento*, spontaneus vomitus superveniens, morbum solvit.

16. A *pleuritide*, vel *peripneumonia detento* alvi profluvium *superveniens*, malum.

17. Lippientem alvi proflu-vio corripi, bonum.

18. Vesica discissa, aut ce-rebro, aut corde, aut septo *tranverso*, aut aliquo ex te-nujoribus intestinis, aut ven-triculo, aut jecore, lethale est.

19. Quum discissum fuerit os, aut cartilago, vel nervus, aut genæ *pars* tenuis vel præ-putium; neque augetur, neque coalescit.

20. Si in ventrem sanguis præter naturam effunditur, ne-cesse est suppurari.

21. In insanientibus si va-rices, vel hæmorrhoides su-pervenerint, insaniæ solutio.

22. Quæcunque rupta ex

dorso ad cubitum descendunt, venæ sectio solvit.

23. Si timor, atque mæstitia longo tempore habentes perseverent, ex eo *morbus melancholicus* significatur.

24. Si quod intestinorum gracilium discindatur, non coalescit.

25. Erysipelas ab exterioribus verti ad interiora, non est bonum: ab interioribus verò ad exteriora, bonum.

26. Qui in febribus ardentibus tremores fiunt, delirio solvuntur.

27 Quicunque suppurati, aut *hydropici* uruntur, aut secantur, si pus, aut aqua uni-

versim effluxerit, omnes moriuntur.

28. Eunuchi neque podagra laborant, neque calvi fiunt.

29. Mulier podagra non laborat, nisi menstrua defecerint.

30. Puer podagra non laborat ante usum venereorum.

31. Dolores oculorum *vini* meri potio, aut balneum, aut venæ sectio, aut medicamentum epotum solvit.

32. Balbi à *longo* alvi profluvio maximè capiuntur.

33. Qui acidum eructant, non valde *pleuritide* corripiuntur.

34. Quicunque calvi sunt, his magnæ varices non fiunt. Quibus verò calvis varices magnæ superveniunt, hi rursus capillati fiunt.

35. *Hydrope* laborantibus, tussis superveniens, malum.

36. Difficultatem urinæ, vena secta juvat; secare verò interiores.

37. Ab angina *detento*; si tumor fiat in collo, bonum; *foras enim morbus vertitur.*

38. Cancros occultos omnes, melius est non curare; curati enim cito pereunt; non curati verò longius tempus perdurant.

39. Convulsio fit vel ex re-

pletione, vel ex inanitione; ita verò et singultus.

40. Quibus dolor circa *hypochondrium* fit absque inflammatione, his febris superveniens morbum solvit.

41. Quibuscunque suppuratio in corpore existens non innotescit, his ob crassitudinem puris, aut loci non innotescit.

42. Morbo regio laborantibus, si fiat hepar durum, malum.

43. Quicunque lienosi à *dysenteriá corripiuntur longá, eaque in hydropem, aut lienteriam convertitur*, moriuntur.

44. Quibus ex stillicidio

urinæ ileos supervenit, in septem diebus pereunt, nisi febre superveniente satis urinæ fluxerit.

45. Ulcera quæcumque annua sunt, aut diuturniora, os abscedere est necessarium, et cicatrices cavas fieri.

46. Qui gibbi ex astmate, aut tussi fiunt, ante pubertatem moriuntur.

47. Quibuscumque venæ sectio, vel purgatio cum medicamento convenit, hos verè purgare; vel venam incidere oportet.

48 Lienosis *dysenteria* superveniens, bonum.

49. Quicumque morbi po-

dagrici fiunt, sedata *inflammatione*, *intra dies quadraginta* finiuntur.

50. Quibuscumque præciditur cerebrum, his necesse *est* febrem, et bilis vomitum supervenire.

51. Quicumque sani dolore capitis repente capiuntur, et statim muti fiunt, et stertunt, in septem diebus pereunt, nisi febris apprehenderit.

52. Oportet verò, et considerare oculorum in dormientibus suspectiones; nam si quid album commissis palpebris subinspicitur, neque ex alvi profluvio, aut medicamenti potione istud contingat; malum est

signum, et lethale valde.

53. Desipientiæ, quæ cum risu fiunt, securiores; quæ verò cum studio, periculosiores.

54. In acutis *morbis*, qui cum febre sunt, luctuosa suspiria; malum.

55. Dolores podagrici vere, et autumno magna ex parte moventur.

56. In morbis melancholicis, ad hæc periculosi decubitus, stuporem corporis, vel convulsionem, vel furorem, vel cæcitatem significant.

57. Apoplexiæ autem fiunt maximè à quadragesimo anno usque ad sexagesimum.

58. Si omentum excidat,

necessariò putrescit.

59. Quibuscumque à coxendicum dolore molestatis excidit coxa, et rursus incidit, his mucores *innascuntur*.

60. Quibuscumque à coxendicum dolore molestatis, diuturnò excidit coxa; his crus tabescit, et claudicant, nisi urantur.

SECTIO VII.

1. In morbis acutis, frigus partium extremarum malum.

2. In osse ægrotante caro livida malum est.

3. A vomitu singultus, et

oculorum rubor, malum.

4. A sudore horror, non bonum.

5. A furore *dysenteria*, vel hydrops, vel extasis, bonum.

6. In morbo diuturno fastidium cibi, et dejectiones sinceræ malum.

7. Ex multâ potatione rigor, et desipientia, malum.

8. A tuberculi intus ruptione exsolutio, vomitio, *et* animi defectio fit.

9. A profluvio sanguinis *delirium, aut etiam* convulsio, malum.

10. Ab ileo vomitus, singultus, desipientia, vel convulsio, malum.

11. A *pleuritide*, inflammatio pulmonis, malum

12. A pulmonum inflammatione, phrenitis, malum.

13. Ab æstibus fortibus convulsio, aut *tetanus*, malum.

14. In capitis ictu, obstupescentia, *aut* desipientia, malum.

15. A sanguinis sputo, puris sputum, *malum*.

16. A puris sputo phthisis, et fluxus; quum verò sputum retinetur, moriuntur.

17. In hepatis inflammatione singultus, malum.

18. In vigiliâ convulsio, vel *delirium, malum*.

19. In ossis *nudatione* erysipelas.

20. Ab erysipelate putredo, aut suppuratio, *malum.*

21. A forti in ulceribus pulsu, profluvium sanguinis.

22. A ventris dolore diuturno, suppuratio.

23. A dejectione sincerâ *dysenteria, malum.*

24. In ossis præcisione desipientia, si in vacuum *penetraverit.*

25. Ex medicamenti potione, convulsio lethalis est.

26. In forti dolore *partium ad ventrem attinentium, extremorum* frigiditas malum.

27. Mulieri utero gerenti, si tensio supervenerit, facit abortum.

28. Quando os, aut cartilago, aut nervus abscinditur in corpore, non augetur.

29. Qui alba pituita detinetur, si fortis ventris fluxus supervenerit, à morbo liberatur.

30. Quibus in alvi profluviis, excrementa spumosa sunt, his è capite pituita defluit.

31. Quibuscumque febricitantibus, in urinis fiunt sedimina, veluti farina crassior, longam ægritudinem fore significat.

32. Quibus autem biliosa sedimina, *sed* supra tenuja, *apparuerint*, acutum morbum significant.

33. Quibuscumque urinæ distantes sunt, his turbatio fortis in corpore fit.

34. Quibus in urinis, bullæ *innatant*, morbum renalem, et longum significant.

35. Quibus insidens pinguè, ac simul totum, his renum vitium, *et* acutum *morbum adesse significatur.*

36. Quibus autem morbo renali laborantibus prædicta accidunt signa, doloresque circa spinæ musculos fiunt, siquidem circa loca exteriora fiunt, abscessus quoque exteriùs futuros expecta; si verò dolores magis circa loca interiora fiant, etiam abscessus ex-

pecta futuros interius.

37. Quicumque evomunt sanguinem, si sine febre, quidem, salutare, si verò cum febre, malum. Curare verò acerbis, et refrigerantibus.

38. Destillationes in ventrem superiorem suppurantur intra viginti dies.

39. Si quis sanguinem minxerit, et grumos, et stillicidio urinæ laboret, *et* dolor inciderit in *femen*, et imum ventrem, pectinemque, *quæ* circa vesicam *sunt loca*, malè se habere significatur.

40. Si lingua repente incontinens fiat, aut aliqua pars corporis stupore elangueat, ta-

le: est melancholicum.

41. Si senioribus supra modum purgatis, singultus supervenerit, non bonum.

42. Si febris non ex bile dependeat, multa aqua calida capiti superinfusa, solutio fit febris.

43. Mulier ambidextera non fit.

44. Quicumque suppurati uruntur, vel secantur, si pus purum fluxerit, et album, evadunt; si verò subcruentum, fœculentum, ac fœtidum, pereunt.

45. Quorum hepar suppuratum aduritur, si pus purum fluxerit, et album, evadunt;

in tunica enim his pus continetur ; si verò qualis amurca fluat , pereunt.

46. Dolores oculorum, post meri potionem , et aquæ calidæ balneum , venæ sectione curantur.

47. *Hydrope* laborans , si à tussi habeatur, desperatus est.

48. Urinæ stillicidium , et mingendi difficultatem , vini potio , et venæ sectio solvit; incidere autem interiores *venas*.

49. Ab anginâ *detento* tumor , et rubor in pectore superveniens, bonum; *foras* enim vertitur morbus.

50. Quibus cerebrum spha-

celatum, id est corruptum est; in tribus diebus pereunt; si verò hos evaserint, sani fiunt.

51. Sternutamentum fit ex capite, calefacto cerebro, aut humefacto eo, quod in capite *est*, inani *spatio*. Aer enim intus contentus, *foras* erumpit. Sonat autem, quoniam per angustum ipsi est exitus.

52. Quicumque hepar circumdolent, his febris superveniens solvit dolorem.

53. Quibus à venis sanguinem mittere confert, his vere venam oportet secare.

54. Quibus inter ventriculum, et *diaphragma* pituita reposita est, et dolorem affert,

non habens exitum *per* alterutrum ventrem; his, per venam ad vesicam pituitâ versâ, solvitur morbus.

55. Quibus hepar aquâ plenum in omentum eruperit, his venter aquâ repletur, et moriuntur.

56. Anxietudo, oscitatio, horror, vinum *pari aquæ portione* potum, solvit ægritudinem.

57. Quibus in urinario meatu tubercula fiunt, his suppuratione factâ, et eruptione, solvitur dolor.

58. Quibus cerebrum *externâ* aliquâ causâ *vehementer* concussum fuerit, neces-

se est statim mutos fieri.

59 Corporibus carnes habentibus humidas, famem adhibere convenit: fames enim corpora siccat.

60. Ubi in toto corpore mutationes *fiunt*, et si corpus refrigeratur, et rursus calefiat, aut colorem alium ex alio commutat, longitudo morbi significatur.

61. Sudor multus calidus, vel frigidus semper fluens, humorem *exuberantem purgari*, *in* robusto quidem supra, *in* debili verò infra, significat.

62. Si quis cibum febricitanti dederit, ut sano robur, sic *febricitanti* morbus.

63. Quæ per vesicam excernuntur, inspicere oportet, si talia sunt, qualia sanis excernuntur. Quæ igitur minimè similia sunt his, hæc morbosiora : quæ verò sunt sani similia, hæc minimè morbosa.

64. Et quibus dejectiones, si *residere* permiseris, et non moveris, veluti strigmenta *subsident* (et si pauca, paucus est morbus, et si multa, multus) his confert alvi purgatio: quod si, alvo non purgata, dederis sorbitiones, quantò plures dederìs, tantò magis nocebis.

65. Quibuscumque inferiùs cruda dejiciuntur, ab atrâ bi-

le sunt ; si plura, *major* ; si pauciora, *minor est morbus.*

66. Excreationes in febribus non intermittentibus lividæ, *cruentæ*, biliosæ, et fœtidæ, omnes malæ. Quum verò bene excernuntur, bonum est ; et per *alvum*, et per vesicam. Et ubi aliquid secedens steterit non purgatum, malum.

67. Corpora oportet, ubi quis purgare voluerit, fluida facere ; et si supra, sistere alvum ; si verò infra, humectare.

68. Somnus, *et* vigilia, utraque modum excedentia, morbus.

69. In febribus non inter-

mittentibus, si exteriora frigent, interiora uruntur, et *sitis detineat*, lethale.

70. In febre non intermittente si labrum, aut nasus, aut oculus, aut supercilium pervertatur; si non videat, si non audiat, et jam debilis sit quidquid horum fuerit, mors propè est.

71. A pituitâ albâ, *hydrops* supervenit.

72. Ab alvi profluvio, *dysenteria.*

73. A *dysenteria*, *lienteria* supervenit.

74. A corruptione, abscessus ossis.

75. A sanguinis vomitu

phthisis, et puris purgatio supra.

76. Qualia fuerint vesicæ, aut alvi excrementa, et ex carnibus; et sic, ubi *alias corpus à naturâ recesserit, spectare oportet*; *nam* si parùm, parvus est morbus, si mùltum, *magnus*, si valde multùm, lethale est.

SECTIO VIII.

1. Qui supra quadraginta annos phrenitici fiunt, non fere sanescunt, minùs enim periclitantur, quibus morbus, et naturæ, et ætati conveniens accedit.

2. Quibuscumque in morbis, oculi ex causâ illacrimant, bonum; *quibuscumque* autem sine causâ, malum.

3. Quibuscumque in quartanis febribus, sanguis è naribus defluxerit, malum.

4. Sudores in diebus judicatoriis vehementes, et celeres si fiant, periculosi, præsertim, qui ex fronte, tamquam guttæ, et fistulæ salientes pelluntur; frigidique valde, atque multi. Necesse est enim talem sudorem multa vi et labore, et longâ expressione exire.

5. *Ex longo morbo* alvi *defluxus*, malum.

6. Quoscumque morbos medicamenta non sanant, ferrum sanat; quos ferrum non sanat, ignis sanat; quos verò ignis non sanat, hos sanari non posse putato.

7. Tabes à decimo octavo, usque ad trigesimum *quintum* potissimum gignuntur.

8. In lethargo tremor, malum.

9. Lingua nigra, atque cruenta, quum quid horum signorum abest, malum validum non est, et imbecilliorem *morbum* significat.

10. Hæc quidem in acutis febribus observentur, *ut*, si

quis moriturus, vel evasurus sit, dignoscamus.

11. Testis dexter frigidus, contractusque, mortiferum est.

12. Ungues nigri; digiti pedum frigidi, nigri, demissi, vel proclinati, mortem proximam esse portendunt.

13. Quod etiam digitorum extrema frigida præseferunt.

14. Et labra livida, resoluta, inversa, frigida si sint, mortiferum est.

15. Si oculi caligant, vel lucem aversantur, solitudine si *quis* gaudeat, qui somno multo, et æstu detinetur, extra spem est.

16. Si quis sensim rabie quadam efferatur, si quis non cognoscit, non audit, non intelligit, mortiferum est.

17. *Morituris* signa hæc sunt clara magis; *et* ventriculi tolluntur, tumescunt, inflantur.

18. Terminus verò mortis hic est, quum animæ calor supra umbilicum, et diaphragma ascendit; ac omne humidum exurit, et siccat; quum autem cor, et pulmo humiditatem caloris collecti mortiferis in locis sentiunt, totum caloris spiritum efflant, unde totum in toto consistit. Præterea quidem partim per carnem, partim per spiracula capitis spi-

rant, quod vivere dicimus; corporisque capsulam, et alveum anima frigidum, mortuumque una simulacrum relinquit, sanguinique, bili, et pituitæ, et carni concedit.

FINIS.

